

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

08 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan,

examinând admisibilitatea recursului ordinar declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 decembrie 2019, de către inculpatul în propria cauză penală,

Matușevschi Evgheni XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 12.10.2018 până la 06.09.2019;

Instanța de apel de la 11.10.2019 până la 11.12.2019;

Instanța de recurs de la 24.03.2020 până la 08.07.2020.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul central din 06 septembrie 2019, Evgheni Matușevschi a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 321 Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsa cu închisoare pe un termen de 3 ani.

În baza art. 85 alin. (1) Cod penal, prin cumul de sentințe, prin cumularea parțială a pedepselor aplicate, prin sentința respectivă și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14.03.2018, definitiv i-a fost stabilită lui Evgheni Matușevschi spre executare pedeapsa închisorii pe un termen de 6 ani și 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, inculpatul la 25.07.2018, aproximativ la ora 01.00 min., fiind deținut al Penitenciarului 11 amplasat pe adresa: str. Ștefan cel Mare 78A, mun. Bălți, unde execută pedeapsa pe o altă cauză penală, în timp ce se afla în celula nr. 29, la refuzul angajaților penitenciarului de a transmite aparataj audio în altă celulă, a început să manifeste un comportament agresiv, neadecvat, exprimându-se cu cuvinte obscene în adresa angajaților penitenciarului, după care în urma automutilării sale cu o lamă pe care o avea la sine ilegal, la cererea angajaților penitenciarului de a ieși din celulă și-a continuat comportamentul său violent, până la imobilizarea acestuia.

Ulterior, fiind plasat în celula nr.01 a izolatorului disciplinar, deținutul a început să deterioreze bunurile ce se aflau în încăpere, iar la intervenția angajaților

penitenciarului îndreptate întru stoparea acțiunilor ilegale ale deținutului, ultimul continuându-și comportamentul său violent, a continuat să-i amenințe pe ultimii cu răfuială fizică, după care a aruncat cu mucul de țigară în angajații penitenciarului.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, în drept, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art. 321 Cod penal, după indicii calificativi: *nesupunerea prin violență cerințelor legitime ale administrației penitenciarului, săvârșită de o persoană care execută pedeapsa în penitenciar.*

3. Împotriva sentinței a declarat apeluri avocatul Rodica Cojocar în numele inculpatului și ultimul prin care au solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei decizii prin care inculpatul să fie achitat de sub învinuirea înaintată.

În motivarea celor solicitate, apelanții au menționat că, inculpatului i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, or, examinarea cauzei a avut loc în lipsa ultimului.

De asemenea, apărarea a indicat că nu a fost demonstrată vinovăția inculpatului în cele imputate, or, instanța de fond nu a verificat în ședință probele, întemeindu-și concluziile doar în baza declarațiilor martorilor care aveau interes ca inculpatul să fie recunoscut vinovat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 decembrie 2019, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate de către avocatul Rodica Cojocar în numele inculpatului și ultimul, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea deciziei, instanța de apel a menționat că, la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că Evgheni Matushevski a săvârșit infracțiunea imputată.

Astfel, instanța de apel a subliniat că, vina inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 321 Cod penal, este pe deplin dovedită prin declarațiile martorilor Alexandr Mateișin, Vadim Moroșan, Victor Scripnic, Nicolai Mutruc, Viorel Ursac, Arcadie Oală precum și prin procesul-verbal din 01.08.2018 de sesizare despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea infracțiunii (f.d. 3); procesul-verbal nr.6 din 25.07.2018 privind aplicarea forței fizice, mijloacelor speciale (f.d. 17); act din 25.07.2018 de constatare a nesupunerii condamnatului (f.d. 7); comunicat special din 25.07.2018 (f.d. 21); proces-verbal nr.7 din 25.07.2018 (f.d. 27); foto-tabeluri cu imagini a bunurilor deteriorate (f.d. 29-31), (f.d. 46-48).

Instanța de apel a menționat că, infracțiunea incriminată inculpatului face parte din categoria infracțiunilor formale, aceasta presupune că realizarea infracțiunii

prevăzute de art. 321 Cod penal se consumă o dată cu survenirea actelor de nesupunere a deținutului la ordinele administrației penitenciarului.

Prin acțiunile sale ilegale, Evgheni Matușevschi a adus atingere directă valorii sociale ocrotite de art. 321 Cod penal, prin lezarea relațiilor sociale privind funcționarea normală a penitenciarelor, acestea în cazul dat constituind obiect juridic special al infracțiunii imputate inculpatului conform art. 321 Cod penal.

Nesupunerea inculpatului cerințelor legitime ale colaboratorilor penitenciarului, însoțită de acte de violență, distrugerea bunurilor, a ușilor penitenciarului, denotă prezenta laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 321 Cod penal în faptele imputate inculpatului conform învinuirii.

Subiectul infracțiunii prevăzute de art. 321 Cod penal, este subiect special, adică cercul persoanelor cărora poate fi imputată comiterea infracțiunii date este limitat. În sensul infracțiunii de nesupunere prin violență cerințelor administrației penitenciarului, poate fi reținută ca infractor persoana care are împlinită vârsta de 16 ani și execută pedeapsa cu închisoare în penitenciar, adică are statut de condamnat. Din materialele anexate la cauza penală, cercetate în cadrul ședinței instanței de fond și în instanța de apel, s-a constatat că la momentul manifestării comportamentului ilegal în sensul celor reținute în fapt, Evgheni Matușevschi avea statut de condamnat deținut în Penitenciarul nr.11 Bălți.

Latura subiectivă a faptei infracționale potrivit art. 321 Cod penal se manifestă prin intenție directă. Dispoziția art.17 Cod penal reproduce întocmai definiția intenției, ca formă a vinovăției. Intenția în norma penală citată este caracteristică sub aspectul manifestării prin intenția directă care se manifestă în situația în care persoana își dă seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, prevede urmările prejudiciabile ale acesteia și dorește survenirea acestor urmări. Latura subiectivă este atitudinea psihică a făptuitorului față de fapta săvârșită și față de urmările ei.

De asemenea, în opinia instanței de apel pedeapsa stabilită inculpatului este echitabilă faptelor infracționale săvârșite, este în corespundere cu împrejurările cauzei, normelor legale, considerând că va atinge scopul de corectare și reeducare a inculpatului, careva temeuri de casare a sentinței nefiind stabilite.

Instanța de apel a respins ca neîntemeiat argumentul inculpatului prin care susține că nu a fost prezent la judecarea cauzei în instanța de fond, or din conținutul proceselor-verbale a ședințelor de judecată se atestă cu certitudine că inculpatul a participat în ședințele de examinare a cauzei penale, suplimentar se atestă prezența la materialele cauzei penale a procesului-verbal de audiere a inculpatului în ședința din

20.08.2019, contrasemnat de ultimul (f.d. 171), ceea ce dovedește că în ședințele de judecată de examinare a cauzei inculpatul a fost prezent.

Pe marginea apelului declarat de avocatul Rodica Cojocar în numele inculpatului instanța de apel a constatat că este unul formal, nefiind indicată eroarea judiciară, însă doar a relatat că nu este de acord verdictul de condamnare, iar argumentele privind lipsa probelor care să dovedească vinovăția inculpatului, nu sunt susținute prin probe care să răstoarne învinuirea, astfel li se atribuie doar un caracter declarativ.

Cu referire la argumentul avocatului, prin care a susținut că nu a fost prezentat nici un raport de expertiză menit să constate starea de ebrietate a inculpatului, instanța de apel a reținut că, reieșind din specificul componentei de infracțiune a faptei incriminate de art. 321 Cod penal, starea de ebrietate nu este semn obligatoriu a laturii obiective a acestei infracțiuni. În atare ordine de idei, lipsa unui raport de expertiză în sensul constatării stării de ebrietate a inculpatului la momentul comiterii infracțiunii, nu poate fi reținută ca o insuficiență a probatoriului, iar probatoriul acumulat și în baza căruia Evgheni Matușevschi a fost recunoscut vinovat nu înregistrează careva lacune. Mai mult ca atât, la individualizarea pedepsei inculpatului, instanța de fond nu a făcut referire la starea de ebrietate a inculpatului.

La fel, instanța de apel a respins ca neîntemeiate argumentele avocatului cu privire la insuficiența probelor, or, argumentele date sunt lipsite de suport probatoriu, din motiv că a fost stabilit cu certitudine că inculpatul la 25.07.2018, în jurul orei 01:00, fiind deținut în Penitenciarul nr.11 Bălți, unde-și execută pedeapsa pe o altă cauză penală, a manifestat un comportament agresiv și neadecvat, intenționat împotriva cerințelor angajaților penitenciarului de a ieși din celulă. Tot el, ulterior fiind plasat în celula nr.01 a izolatorului disciplinar, a deteriorat bunurile ce se aflau în încăpere.

În raport cu infracțiunea prevăzută de art. 321 Cod penal, vinovăția constă în atitudinea psihică a persoanei care își execută pedeapsa cu închisoare, în momentul săvârșirii acțiunilor de distrugere a bunurilor în sensul manifestării de nesupunere cerințelor legitime ale colaboratorilor penitenciarului. După cum au declarat martorii audiați în ședința instanței de fond, Evgheni Matușevschi s-a adresat cu cuvinte necenzurate în adresa colaboratorilor penitenciarului, ceea ce denotă vădit atitudinea negativă față de aceștia. Din probele cercetate în cadrul ședinței instanței de fond, suplimentar în ședința instanței de apel, au fost dovedite faptele ilegale a lui Evgheni Matușevschi conform art.321 Cod penal.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către inculpat care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. (5) Cod de procedură penală solicită casarea sentinței,

cu remiterea cauzei spre rejudecare de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În motivarea solicitărilor inculpatul susține că i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, deoarece nu a avut posibilitatea de a participa în ședințele de judecată și a aflat detalii în privința cauzei sale din alte surse.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat, or, în vederea acestei statuări se expun următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Colegiul penal remarcă că, inculpatul Evghenii Matușevschi în recursul declarat face referire la temeiul de declarare a recursului prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală, care stipulează că, atunci când cauza a fost judecată în primă instanță sau în apel fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate.

În această ordine de idei, Colegiul penal subliniază că, în conformitate cu art. 321 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel are loc cu participarea inculpatului, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul articol.

Conform art. 236 alin. (1) Cod de procedură penală, chemarea unei persoane în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată se face prin citație scrisă.

Potrivit art. 238 alin. (1) Cod de procedură penală, persoana se citează la adresa unde locuiește, iar dacă aceasta nu este cunoscută, la adresa locului său de muncă prin serviciul de personal al instituției în care lucrează.

Colegiul penal reține că, atunci când a fost contestat[sentința cu apel, inculpatul era deținut în Penitenciarul nr. 11 – Bălți, fiind citat prin intermediul administrației acestei instituții de detenție, pentru a participa la judecarea cauzei sale în apel.

Însă, inculpatul refuza să fie escortat în ședințele de judecată, fapt demonstrat prin procesele-verbale de refuz al deținutului pentru deplasare (*vezi f.d. 110, 131*).

Astfel, în acord cu prevederile art. 321 alin. (6) Cod de procedură penală, instanța de judecată corect a decis judecarea cauzei în lipsa inculpatului, având în vedere că acesta neîntemeiat refuza să se prezinte în ședințele de judecată.

În acest sens, din materialele cauzei se demonstrează că la ședințele de judecată a participat apărătorul inculpatului Rodica Cojocar, care a avut un rol activ în proces și a apărat interesele inculpatului (*vezi procesele-verbale al ședințelor de judecată f.d. 114, 124*).

De asemenea, prin procesele-verbale al ședinței de judecată din 06.08.2019, 13.08.2019, 20.08.2019 se demonstrează faptul că inculpatul și avocatul acestuia s-au prezentat în ședința de judecată, fiind înștiințați despre întrerupere pentru pronunțare pentru data de 30.08.2019, însă aceștia neîntemeiat nu s-au prezentat (*vezi f.d. 170, 144, 137*).

Astfel, la 30.08.2019 instanța de judecată întrerupe din nou ședința de judecată din motivul imposibilității examinării cauzei penale în lipsa părților pentru data de 06.09.2019 (*vezi f.d. 172*).

Iar la 06.08.2019 instanța de judecată continuând ședința de judecată în lipsa părților a pronunțat sentința nominalizată (*vezi f.d. 173*).

Or, în urma analizei principiilor și garanțiilor procesului echitabil, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a conchis că este posibil, în anumite circumstanțe excepționale, de a admite ca un proces penal să se desfășoare în absența acuzatului. Ar trebui, în acest caz, ca autoritățile, în pofida eforturilor lor, să fi fost incapabile să notifice acuzatului citația de înfățișare sau că această modalitate de acțiune să fi corespuns necesității unei administrări corecte a justiției (*Colozza c. Italiei din 12 februarie 1985, par. 28*).

Potrivit art. 321 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazul judecării cauzei în lipsa inculpatului, participarea apărătorului și, după caz, a reprezentantului lui legal este obligatorie. Astfel, la examinarea cauzei penale în lipsa inculpatului, realizarea principiului contradictorialității se manifestă în activitatea apărătorului, care urmează să folosească toate pârghiile posibile și să prezinte toate probele și argumentele existente, care ar asigura o apărare eficientă, având un rol activ în cadrul procesului.

De asemenea, Colegiul penal atrage atenția asupra faptului că, inculpatul în ședința de judecată în cadrul instanței de apel din 11.12.2019, s-a prezentat, fiindu-i respectate toate drepturile prevăzute de un proces echitabil (*vezi f.d. 194-197*).

Astfel, instanța de recurs ordinar respinge ca fiind neîntemeiate alegațiile inculpatului precum că acestuia i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, or, din materialele cauzei și deciziile contesta se demonstrează contrariul.

Din considerentele menționate mai sus, Colegiul penal, constatând neîncadrarea celor invocate în recurs în prevederile art. 427 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală, a ajuns la concluzia inadmisibilității recursului declarat de către inculpatul Evghenii Matușevschi, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

d e c i d e :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 decembrie 2019, de către inculpatul *Matușevschi Evgheni XXXXX* în propria cauză penală, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la *07 august 2020*.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan